

COSTUMUL ÎN CADRUL STILULUI BAROC

mijlocul sec.al XVII-lea – sfârșitul secolului al XVIII-lea

Realizat de:

Dobos Balint si Madai Eva

din clasa I B postliceala

Prof. indrumator: Buzila Delia

COSTUMUL ÎN CADRUL STILULUI BAROC

În țările aparținând blocului *feudal* catolic – Spania, Italia etc. prestigiul capetelor încoronate, ca și cel al aristocrației, era susținut prin desfășurarea unui lux inaccesibil poporului de rând.

Arhitectura ca un decor de teatru creată de Borromini, sculptura plină de patos a lui Bernini, ca și pictura lui Rubens

În mobilier, supradimensionat la scara interioarelor, lemnul parcă redevenea plantă vie, cu crengi și frunze, dar prefăcut, ca prin minune, în aur.

Forma dominantă era cea a valului mării, a flăcării sau a crengii care crește în S cu volute inegale.

P.P.Rubens, Autoportret cu Isabella Brant, 1609-1610, München, Alte Pinakothek

Idealul de frumusețe umană era cel al burgheziei și în primul rând al militarilor, ca muschetarii immortalizați de A. Dumas. Era din nou apreciat corpul cu formele lui firești, ca și viața terestră, belșugul și confortul, iar costumului i se cerea să fie comod, practic, potrivit unui om obișnuit, activ.

Silueta masculină, haina, pelerina, jacheta largă, tiparul jachetei largi pe cel al pelerinei, tiparul hainei, guler, mânuși, pălărie, pantof, cizmă.

Ca materiale erau preferate țesăturile ușoare din lână sau tafta în culori uni, fără modele care să fragmenteze suprafețele, pânză albă, scrobită și dantelele solide locale.

- ▶ Stil de ornamentare a îmbrăcăminteii din perioada barocă, deosebita, prin accesoriile detaşabile, prin ornarea elaborată și utilizarea culorilor îndrăznețe, a brocarturilor și sulițașilor din mătase și dantelă.

Brocart, Lyon 1760-1770

Idealul de frumusețe era cel al unei ființe superioare.

Pictural, culorile erau rafinate. Materialele bogate erau țesute cu fir, împodobite cu dantele și bijuterii.

Costumul bărbătesc european a suferit însă în mare măsură influența modei burgheze, determinată de Olanda, dar interpretată în materiale prețioase, care schimbă aspectul

Sculptural, nobilimea se distingea de vulg prin mărimea nefirească a siluetei realizată prin costum (bonete înălțate cu panaș, corsaj cu baghetă rigidă, fuste cu cercuri pe sârmă etc.),

- ▶ **Îmbrăcămintea de damă** era mai stilizată;
- ▶ partea din față a fustei lungi era despiciată, lăsând să se vadă un jupon.
- ▶ Pe șolduri fusta era strânsă în cute și ridicată cu ajutorul unor benzi de fier.
- ▶ Corsetul, la început întins, ulterior era fixat cu șiret.
- ▶ Croiala era pătrată;
- ▶ partea din față a confecției era bogat ornată cu sulitaș și dantelă.
- ▶ Coafura înălțată, stratificată, conținea o meșă de păr și era ajustată cu ajutorul unui dispozitiv metalic

Stilul baroc - secolul XVII

Îmbrăcămintea bărbătească:

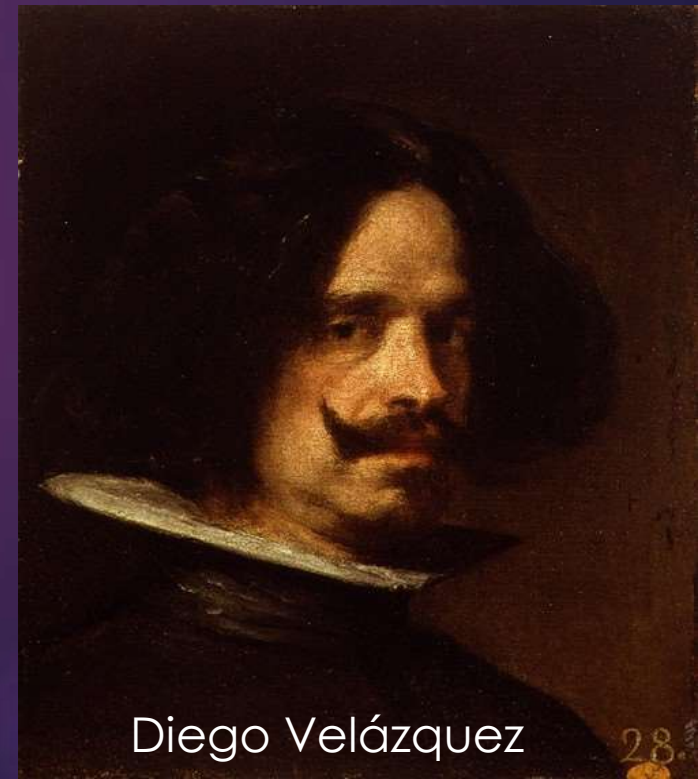
- ▶ un sacou larg, care, la sfârșitul secolului al XVII-lea, era ornat cu broderie și panglici; mânecile erau îndoite, lăsând să se vadă cămașa decorată.
- ▶ Partea deschisă din față a sacoului, lăsa să se vadă o vestă care ajungea până la genunchi.
- ▶ Cămașa avea manșete mari, decorate și un guler cu lanț.
- ▶ Pantalonii se opreau la genunchi și erau purtați în combinație cu șosete din mătase, care de obicei erau albe.
- ▶ (Peruca era o parte indivizibilă a acestui costum).

În picturile lui Velázquez
infantele par copleșite de
carapacea imensă a
perucilor și a rochiilor rigide în
formă de clopot, din mătășuri și
catifele scumpe.

stilul baroc - secolul XVII

Diego Velázquez

COSTUMUL BURGHEZ OLANDEZ ÎN SECOLUL AL XVII-LEA

A dispărut aspectul de carapace al îmbrăcămintei spaniole, hainele revenind la proporții naturale.

Sculptural, costumul pune în valoare volume puternice, de butoiaș, linia determinantă fiind curba largă înlocuind linia dreaptă., rigidă, formele geometrice, seci, triunghiulare ale costumului spaniol.

Pictural, coloritul era ceva mai viu și mai variat și așezat în pete mari.

Tipul de frumusețe preferat era cel al femeii voinice, pline. **Costumul** pune în valoare virtuțile gospodinei prin atributele caracteristice: boneta strângând părul, eșarfa-pelerina acoperind decolteul, sortul indicând activitatea domestică.

Pe cap, părul de culoare întunecată, era tras spre spate, aplatizat pe creștet, lăsând fruntea degajată și adunat la spate în coc ridicat, cazând liber doar pe lateral

Cămașa era vizibilă la guler și manșete, gulerul era fie bărbătesc, cu sau din dantelă, fie ca o pelerină plată din pânză transparentă.

Rochia avea mâneci trei sferturi, umflate, cu umeri căzuți, cu șlițuri, deseori strangulate la cot cu panglici, formând două baloane, cu manșete expunând încheietura mâinii.

Fusta cădea liber pe mai multe jupoane, dispărând scheletul de sârme, ca și sulul vătuit.

Peste fusta de dedesubt era îmbrăcată, de obicei, o a doua, ca o tunică cu poale deschise.

În picioare, se încălțau pantofi în genul celor bărbătești.

Bijuteriile erau mari, de forme regulate, de preferință șiruri de perle la gât, în păr.

10

Stilul baroc - secolul XVII

Rembrandt van Rijn/ Saskia

COSTUMUL BĂRBĂTESC

Silueta masculină dominantă, influențând-o pe cea feminină.

Părul se purta lung până la umăr, zburlit

Barbișonul și mustățile ascuțite completau aspectul caracteristic.

Pe trup, **cămașa** era parțial vizibilă în șlițurile mânecilor, la guler și manșete. La început, gulerul încrețit, spaniol, era purtat ne scrobit, lung până la umăr, zburlit.

Costumul militarilor de tip olandez trăda, pe lângă plăcerea confortului și aprecierea bunăstării, și dorința – etern militară – de împodobire ostentativă. Silueta aducea vădit cu cea a unui cocoș pintenat, prin penele pălăriei și eșarfele fluturânde, dantelele aglomerate la guler, manșete și ciorapii rășfrânți peste cizme. Pe cap, pălăria moale, cu bor mare, adaptare a pălăriei țărănești. Ea se putea fazona după voie, potrivit personalității, fanteziei, dar și dispoziției sufletești de moment a purtătorului (de aceea era numită „respondent”) și era împodobită cu pene de struț.

COSTUMUL FEMININ

Tipul de frumusețe preferat era cel al femeii robuste, coapte, pline. Sub influența moralei burgheziei protestante, costumul punea în valoare virtuțile gospodinei prin atributele caracteristice: boneta strângând părul, eșarfa pelerină acoperind decolteul, șorțul indicând activitatea domestică.

13

stilul baroc - secolul XVII

Van Gogh

COSTUMUL FEMININ

Pe cap, părul, de culoare întunecată, era tras pe spate, aplatizat pe creștet, lăsând fruntea degajată, și adunat pe spate în coc ridicat, căzând liber doar pe lături. Boneta din pânză scrobită, susținut de fire de metal, păstrată în costumul național olandez, era înlocuită uneori de pălăria cu pene, bărbătească.

Pe trup, cămașa era vizibilă la guler și la manșete, gulerul era fie bărbătesc, cu sau din dantelă, fie ca o pelerină plată din pânză transparentă.

The Milkmaid by Johannes Vermeer

COSTUMUL LA JUMĂTATEA SECOLULUI AL XVII-LEA

Sculptural, silueta părea conică, din clopote suprapuse, ca în portretul de bărbat de Gérard Ter Borch.

Pictural, domina negrul, în contrast cu albul cămășii.

Materialele erau uni, cu multe panglici

15

Stilul baroc - secolul XVII

COSTUMUL BĂRBĂTESC

Pe cap, pălăria era țeapănă, cu calotă înaltă și bor mic.

Pe trup, jacheta s-a micșorat, rămânând ca un bolero scurt, cu mâneci crăpate, lăsând să se vadă cămașa și gulerul răsfrânt ca o carte deschisă.

Piesa cea mai neobișnuită era însă pantalonul-fustă, în două variante: fusta-pantalon sau fusta peste pantalon, numit „rhingraves“, Principala podoabă a costumului o alcătuiau franjuri din fundeșezate în friză, în talie, și în grupuri în dreptul genunchilor.

În picioare, forma conică generală era reluată și de manșetele ciorapilor.

cizmele erau înlocuite de pantofi cu funde.

COSTUMUL FEMININ

Păstra formele anterioare, dar utiliza materiale mai scumpe: satin sau atlas lucios și blănuri fine.

17

Stilul baroc - secolul XVII

Link to the painting

Ladies and cavaliers in a ballroom

Costumul in stilul clasic francez

Idealul de frumusețe umană era întrupat de figura maiestuoasă a monarhului absolut.

În fata publicului regele uza de mijloace teatrale: perucă, tocuri, haine de efect, atitudini studiate.

Louis XIV

Costumul era diferit de cel olandez prin silueta mai fină, datorită hainelor mai strânse pe corp, din stofe prețioase, cu multe dantele la guler și la manșete. Hainele bărbătești au evoluat către forme mai confortabile. Femeia apărea mai puțin spectaculoasă.

Culori dominante erau roșul și auriul, veșmintele dobândind strălucire prin țesăturile lucioase, mătase și fir.

Materialele folosite erau variate: catifea, dantelă, galoane etc. combinate pentru a da un efect somptuos. După întemeierea manufacturilor franceze de dantele de la Alençon (la care colaborau creând modele)

Pe cap, bărbații purtau perucă enormă.

Louis XIV

Pălăria tare avea borul îndoit, formând tricorn și era împodobită cu pană mică de ștuț.

La **pantofii** de model olandez se purtau rozete de dantelă extrem de scumpe.

COSTUMUL NOBILIAR BĂRBĂTESC

Pe cap, abundența părului era sugerată de peruca enormă, din păr de om sau de cal.

Pe trup, cămașa era vizibilă la guler și manșete, cu dantelă.

gulerul a fost lăsat în față, devenind jabou, încrețit vertical și prins cu o fundă și o bijuterie.

Cravata a apărut la sfârșitul secolului al XVII-lea .

Vesta, care avea mâneci, era de aceeași formă și lungime ca și jacheta.

În picioare, ciorapii erau trași peste pantalonii care erau până la genunchi.

Cizmulițele până la glezne sau pantofii aveau limbă și funde.

COSTUMUL NOBLIAR FEMININ

23

Pe cap, părul era ordonat în bucle

Pe trup, cămașa se vedea mărginind decolteul, ca și la manșete

Decolteul mare era oval, mânecile până peste cot, fusta în două straturi, dedesubt „jupe“

În picioare, pantofii aveau tocul ceva mai înalt.

COSTUMUL PE TERITORIUL ROMÂNIEI, ÎN SECOLUL AL XVII-LEA

24

Cadrul artistic • Construcțiile oglindeau luxul curtean, ca biserica Trei Ierarhi din Iași, acoperită cu o veritabilă dantelă de piatră aurită, ca din găetane împletite și flori brodate.

Sfântul baroc - secolul XVII

Biserica Mănăstirii Sfinții Trei Ierarhi, Iași

COSTUMUL BĂRBĂTESC

Pe cap se purta căciula de blană fie cu forma înaltă, păstrată de la Mihai Viteazul, împodobită cu egretă prinsă cu o broșă scumpă, fie ca o bonetă mai joasă care putea avea și bor, despicat în frunte.

Pe trup, veșmântul tradițional de ceremonie era caftanul cu mâneci lungi, cu fente, din catifea înflorată și îmblănit.

Caftanul era uneori înlocuit de conțeșul cu mâneci scurte și largi.

Sub caftan se îmbrăca anteriorul la fel de lung, încheiat până la brâu cu nastur

În picioare papuci, iar pentru călărie cizme.

Stilul baroc - secolul XVII

Vasile Lupu

COSTUMUL FEMININ

Costumele doamnelor erau de o deosebită splendoare. **Pe cap** soția lui Vasile Lupu, Tudosca Doamna, era înfățișată pe broderia mormântului purtând peste părul strâns după moda apuseană, spaniolă, o pălărie înaltă, cu calota brodată cu perle, împodobită cu egreta prinsă în agrafa cu pietre scumpe, iar la urechi cu două roze din aur sub care atârnau cerceii.

Pe trup avea o bluză puțin vizibilă la gât, cu mâneci brodate, răsucită, apoi o rochie din brocart cu flori, decoltată și un conteș cu mâneci foarte largi, din catifea cu flori, închis pe piept cu nasturi și cheotori lungi, întinse orizontal până la umeri.

Doamna era împodobită cu multe bijuterii șiraguri de perle și lanțuri foarte mari și lungi, răsucite în jurul trupului.

În picioare, încălțările erau cele europene, cu toc mic. Tudosca Doamna

26

Stilul baroc - secolul XVII